

DIARI DE BUJA

DESEMBRE 1980

BOLLETI INFORMATIU DE L'OBRA CULTURAL BALEAR PER ALS SOCIS
DELEGACIO DE BUGER: Carrer Major, 4, 1.er

CAPÇALERA

NADALENCA

Pels viarans de la feblesa del dubte i la drecera de l'energia del convenciment, vivim el temps de l'esperança amb el desig d'encendre els ulls amb la flamarada colpidora de la serenor que nivella el temperament tel·lúric i la servitud de la potència humana.

L'anhel de l'home, que es vol alliberar del jou de la guerra, es perfila profunditzant arrels dins els solcs del llom de la terra, estesa i oberta cap a l'assoliment d'un camí més ample que enllaci el progrés i la germanor; d'un camí de veritats que acosti la distància d'idees i pensaments, dels pobles i de les races.

Amb l'empenta de l'ànsia, un esclafit lluminós desclou els finestrals de l'ànima, travessant la grisor hivernenca que abriga la nostra agonia, com també la de l'any que mor, vell de dies, emperò jove de conquestes i amb la gravidesa de l'esdeveniment i la magnitud de la naixença del Fill de Déu, essència de l'Amor, de la Llum i de la Vida.

Des de l'altura dels vessants del turó on s'assenta el poble, Búger és també un balcó obert cap a singladures de pau i de profit; vila de llars generoses i patriarcals que s'arrengleren o s'escampen plenes d'harmonia, amb façanes i portals, com joies de l'antigor, tot i allargant els típics carrers, així com s'allargaven o es perdien en els segles els carrerons del bíblic Betlem.

Búger, dins Mallorca, sap mantenir també tradicions i costums ancestrals; i junt a la blancor de les neules que exalcen la solemnitat d'una festa universal, sap viure la recordança fidel i la commemoració viva d'un fet tan significatiu i gloriós.

Vivim el temps de l'esperança, el temps de la unitat, el temps més joiós, perquè:

El món es mou dins el blau
i el blau duu a l'eternitat.
L'home té desig de pau,
fam viva de veritat.

Caminem dins la blavor
d'una vida essencial,
i tinguem sempre, amb l'amor,
dins nostre cor un Nadal.

Desembre, 1980. —PAU

MIQUEL BOTA TOTXO

La crisi que ens deixà Franco

Cada any passa el mateix. Quan arriba la tardor l'eco de la crisi turística s'estén com un mal averany per tot Mallorca i els habitants de Palma, sobretot, repeteixen que ni aquest Govern ni l'altre resolen els problemes, perquè no saben posar graneres a les mans dels ganduls ni manilles en els canells dels lladres.

Evidentment no estic palesant el sentiment d'una opinió de qualitat, però sí d'una opinió majoritària, que relaciona crisi amb democràcia i esplendor econòmic amb dictadura. Aquesta confusió, que imagin estesa per tot arreu de l'Estat Espanyol, es fa més palesa a Mallorca i a Eivissa, perquè una visió superficial de l'evolució econòmica d'ambdues illes ens demostra que el franquisme ens posà un cotxe a cada porta. No gensmenys l'anàlisi no apareix tan clar si ens allunyam de les tertúlies de cafè. A l'hora d'enjudiciar l'actual crisi ens hem de capbussar dins els anys seixanta,

quan es posaren les bases de l'actual indústria turística. Sobretot Mallorca acomplí el somni de desenvolupament econòmic gegantí de Fraga Iribarne. Cada espai de terreny, una casa. Cada casa, un hotel. L'Administració Fraga, representada a Les Balears per Francisco Soriano Frade, alentà la construcció anàrquica, la creació d'empreses fantasmagòriques i la destrucció paisatgística. El triumfalisme vingué de la mà de Franco i d'un turisme massificat que deixava uns guanys fàcils mentre la bolla econòmica creixia, però que després ha demostrat que no gaudeix de capacitat adquisitiva suficient com per mantenir després el somni de Fraga. Certament la situació és tràgica. Mallorca i Eivissa augmentaren la població de manera espectacular, car per al foraviler andalús es convertiren en terra de promissió. L'estiu treballava a l'hoteleria i l'hivern a la construcció. L'ensurt, per propis i forans, començà a produir-se a principis dels anys setanta, quan l'empresariat s'adonà que havia tocat el sòtil de l'expansió. No es podien construir més hotels, perquè no hi havia turistes rossos i barbamecs a bastament per allitar a totes les places que hi havia preparades. Així, d'aquesta manera tan senzilla, començava a congriar-se el rumor de crisi que encara patim. Es produïren els primers retorns dels immigrants a llurs terres d'origen, sense massa aldarull: per l'estiu el sol encaientia les butxaques de tothom i Franco encara vivia. Vull dir que les crisis eren patiments per la pàtria i si qualche pare de família protestava, era palès que es tractava d'un dels rojos que no passaren pel sedàs l'any trenta-nou.

Tot això és història passada que record, perquè de tant en tant convé refrescar la memòria dels desmemoriats. L'actual crisi de la indústria hotelera balear, té les seves arrels en els anys d'esplendor econòmica de la Dictadura. L'any setanta-quatre i l'any setanta-cinc la preferència del turisme cap a altres zones del Mediterrani, va fer caure les empreses que no disposaven d'un capital social escaient. Així mateix, les grans empreses trontollaren. Va ser una selecció

cruel i estúpida, perquè s'hauria pogut evitar prohibint un creixement descontrolat de la indústria. Però el mal ja no tenia remei. S'acceptà l'existència de la crisi i tothom va viure amb l'esperança que el canvi polític produït a l'Estat Espanyol, aconseguiria per art de bruixeria de tornar a posar dempues el flas gegant econòmic. Naturalment, la nova situació política no ha pogut satisfer unes aspiracions tan extravagants i la crisi ha passat a ser el pa nostre de cada dia. No es lluita en contra, sinó que bé o malament se l'accepta. Ara, a mitat de la tardor, bona part dels establiments hotelers han tancat les portes. S'Arenal és un desert. I Palma Nova. I Magalluf. Fins i tot dos hotels d'autèntic prestigi, com són el Fènix i el Victòria, han tancat fins a la pròxima primavera.

Mentre, la gent es demana si democràcia vol dir desordre i altres banalitats del mateix gruix. Ocorre que hi ha un nombre indeterminat, però nombrós, d'immigrants que es queden al carrer sense pa ni teulada. Ni la dictadura ni la democràcia han previst com s'ha de solucionar la fam de la gent. A càrrec de l'església, i sota la direcció d'un sacerdot poeta anomenat Jaume Santandreu, funciona l'antic col·legi de La Sapiència, convertit ara en residència per a aturats. Almanco allí troben aixopluc temporal els desheretats de la fortuna. Però un establiment no basta. L'Ajuntament de Palma, per mitjà de l'ex-Regidor Jaume Obrador, procedí a la creació de treballs comunitaris i possiblement, el Consell aportarà també doblers i voluntat per reduir el problema. Així i tot, no trigarem massa temps a veure deambular pels carrers homes amb les robes espellissades i una infinita mort a l'esguard. Són les víctimes actuals del triumfalisme d'antuvi. Alguns d'ells empunyanen la navalla i a recés de qualsevol portal vos apuntaran al cor. Són part del lumpen proletariat: gent que, senzillament, s'ha embrutit... I el veïnat d'aquí i el veïnat d'allà, recorden el paradís perdut: aquella Mallorca que creixia i creixia estúpidament!

LLORENÇ CAPELLÀ

DIARI DE BUJA

L'Orgue de l'Església de Sant Pere, Búger

Conèixer el passat, les diferents etapes travessades des de la construcció, les passes que donaren els nostres repadrins per adquirir-lo —anys després de la constitució del poble— els esforços que feu la comunitat bugerrona per a posar-se al nivell de les altres veinades, és lo que crec que pot ajudar-nos a apreciar, estimar i cuidar el nostre patrimoni artístic eclesial, del qual n'és exponent l'Orgue barroc que actualment tenim a la nostra Església.

Això és el que m'ha mogut a desenvolupar el present treball, procurant sempre que fos lo més documentat possible històricament, sense pretendre ja mai fer un estudi exhaustiu —pel qual es necessitaria molt de temps— del nostre Orgue, que precisament perquè els nostres avantpassats bugerrons s'ho suaren de granat, és ben nostre i per això tenim dret a conèixer-lo ben d'aprop.

Solsament d'aquesta manera podrem valorar el tresor que mos han deixat els ja defallits, antics moradors de Búger.

I. El frares mínims de Campos encarreguen l'Orgue a Pere Josep Bosc. 1963

a) Situació del Convent de Sant Francesc de Paula.

Cap a l'any 1607 els frares de l'orde de Sant Francesc de Paula, coneguts vulgarment com a "Mínims" s'establiren a la vila de Campos. Era la quarta fundació que efectuaven a Mallorca; anys enrera havien fundat a la barriada de La Soledat, Muro i Ciutat-centre¹.

Poc temps després d'haver erigit canònicament la fundació es preocupen immediatament de la construcció del Convent i l'Església, demanant ajuda al Gran i General

Consell de Mallorca, així com als Jurats de la vila campanera, a més d'altres particulars burgesos. El P. Antoni Veny les descriu d'aquesta manera: "Los mínimos supieron situarse en nuestra villa —Campos—. Se instalaron en el centro del pueblo, en su calle más importante, y frente a la plaza mayor en casas que les prestaron, y después compraron..."². Mes endavant —aquest mateix autor, hi afegeix— "se ha logrado que puedan vivir en él (Convento), con bastante comodidad, hasta doce religiosos"³.

A mesura que transcorrien els anys, la fàbrica del Convent-Església anava avençant d'una forma assossegada, com era costum en aquell temps. A mitjan segle XVIII ja estava pràcticament acabat.

Pel que es veu, malgrat el carisma d'aquests religiosos, de portar una vida extremadament pobra, mitjançant la recollida d'almoines com a únic medi per a subsistir, arribaren a posseir "copiosas limosnas" dels veïns de Campos i la seva comarca; la qual cosa ferà que poguessin bastir, sense massa complicacions, l'adquisició d'un majestuós orgue per a les seves celebracions litúrgiques.

b) L'orguener Pere Josep Bosc i Font.

Sempre s'havia pensat que el constructor del nostre Orgue, era el Mestre orguener valencià, Luís Navarro⁴; però recentment amb el desmuntatge per a restaurar-lo, s'ha descobert dins la caixa de l'orgue, aquesta inscripció⁵:

"Mtre. Pere Josep Bosch i Font donat a rebre als 17 mars 1763, essent corrector el M. R. P. Fr. Ignaci Noguera".

Des de 1822 l'Orgue construït per Pere Josep Bosch es troba a l'Església Sant Pere de Búger.

Mestre Pere Josep Bosch i Font, del qual ja no es pot dubtar, d'esser l'orguener que fabricà l'esmentat orgue, sabem que era de la família d'orgueners mallorquins "Boscs", que construïren —al llarg del segle XVIII i principis del XIX— un bon grapat d'orgues a Mallorca, i de la qual sorgí la destacable figura Jordi Bosc i de Veri (1734-1810)⁶.

c) L'exclaustració de 1820, motiu de la venda.

La tèrbola situació política de l'Estat al llarg del segle XIX entra en moments de tensió en l'Església. Un dels, pel que fa referència al nostre estudi, fou l'aixecament de Riego, l'any 1820, en el qual es proclamava altra vegada la Constitució de Càdis, de l'any 1812.

A arrel d'aquest nou —i, a la vegada, acostumat— estat de coses el "20 de diciembre de 1820 fueron suprimidas todas las casas de regulares cuyas comunidades no contasen, por lo menos de doce ordenados 'in sacris'"⁷. Aquesta mesura atenyé moltíssims de convents de casa nostra, sobretot els de la part forana, entre ells el de la vila de Campos; així un darrera l'altre hagueren de partir els frares campaners.

El temps en què el Convent permanesqué tancat de 1821 a 1823 —com sol esser normal en aquests casos—, tant si passa a mans de l'Estat, com si depèn d'una altra comunitat de religiosos de la mateixa Orde, aleshores de la de

Façana de l'orgue

Ciutat, es solen posar a la venda mitjançant pública subhasta part dels immobles de la Casa. Així succeí al Convent de Sant Francesc de Paula de Campos en què, entre altres coses, hi posaren l'Orgue de la seva Església, el qual feia una cinquantena d'anys que s'havia fabricat.

II. L'adquisició per part de l'Obreria de Sant Pere de Búger. 1822.

a) Situació socio-econòmica de l'Obreria.

Feia pocs anys que Búger s'havia constituït en poble amb Ajuntament propi i batle constitucional, a arrel de la constitució gaditana de 1812, separant-se així de la vila de Campanet.

Haver aconseguit aquest objectiu, doncs feia molts d'anys que els bugerrons s'hi pegaven per desfermar-se dels campaneters, posant plets i més plets un contra l'altre —al llarg del segle XVIII se'n posaren un bon grapat⁸—, dóna als habitants de Búger un cert coratge i força per continuar lluitant i treballant agosaradament per posar-se a l'altura dels altres pobles, tant dins l'orde civil, com dins el religiós; si bé aquest darrer no ho aconseguí fins ja ben entrat el segle XX⁹.

Cap als anys 20, encara que la situació econòmica de l'Obreria de Sant Pere no és massa elegant, doncs any amb altre tancava els comptes en dèficit considerable, empesos pel Vicari Joan Payeras, "Es capellà d'Es Puig¹⁰" natural i entusiasta de Búger, emprenen la colossal aventura de comprar l'Orgue de l'ex-convent Mínim de Campos, amb no pocs esforços titànics de famílies bugerrones.

Com se n'adonaren els bugerrons de la venda d'aquest immoble? Qui serví d'enllaç entre els bugerrons i els frares mínims de Ciutat, car fou amb ells que es feu el tracte? Són interrogants que han ultrapassat les fonts de què disposava. Solsament he pogut saber que aquests anys un bugerró fou frare mínim. Fra Antoni Pasqual Femenias (1799-1841), del qual desconec la seva vida¹¹.

b) Principals benefactors: Mn. Joan Payeras Capó.

L'ànima, com hem vist, de la compra de l'orgue fou la família

"Payeras", d'Es Puig, una de les famílies més acomodades d'aleshores, de la qual en fou exponent el capellà, Joan Payeras Capó (1744-1852), que pràcticament es passà tots els anys de ministeri sacerdotal a Búger, deixant no poca empremta de la seva fecunda labor¹². Quasi cada any l'Obreria de Sant Pere haurà d'amortitzar el deute que tindrà amb el Vicari Payeras, pel fet d'haver hagut de desembutxacar als moments més crítics de l'Obreria, econòmicament parlant. Però no solsament deixarà capital, sino que són copioses les ajudes, a mode de donatius, que any rera any donarà a l'Obreria, les quals quedaran ben plasmades al capítol d'entrades¹³.

Estudiant les despeses que té l'Obreria aquests anys un se'n pot adonar del què costà l'orgue als bugerrons, així com els protectors més representatius:

Heus aquí: "A los quince dias del mes de diciembre, año mil ochocientos veinte y tres, comparecieron en esta Vicaría, del Lugar de Búger Lamón Sebastián Paralló y lamón Andrés Tortella, Obreros de la Obreria del Apostol San Pedro, Patrón del mismo lugar afin de ajustar las cuentas de los años 1821 y 1822 que han servido de obreros en esta Obreria y es como sigue:

Cargo (...)

Descargo:

- Se descargan de trese libras, quince sueldos y quatro dineros para el gasto de aportar el Organo de la villa de Campos en esta de Búger que es por mantener carreteros y bestias de los carros.
- Se descargan de tres libras dose sueldos por la carne que sirvió para mantener dichos carreteros, las cuales se entregaron a Antonio Capó, Alias Sastre.
- Se descargan de tres libras, dies y nueve sueldos que se gastaron por cavar grava, cañas y demás pertrecho que sirvió para remendar el Quarto de la Manxa del Organo.
- Se descargan de tres libras dies sueldos que entregaron a Maestro Antonio Mora, Albañil y a Maestro Francisco Montaner, Carpintero, para remendar dicho Quarto de la Manxa¹⁴.

A la relació dels comptes de 1824 trobam:

- Se descargan de una libra que entregaron a Maestro Sion, Carpintero de la

Villa de Campanet para el trabajo de componer el Arrembador del Organo.

Els anys vinents trobam:

- Se descargan de quatro libras dies y seis sueldos que entregaron a Lamón Sebastián Paralló a cuenta de lo que viene adelantado por el Organo (any 1826).
- Se descargan de dos libras dose sueldos que entregaron a D. Juan Payeras Pbro., por el pago del Organo conforme va notado en la Lista de Cobranza del Organo del año 1828.
- Se descargan de dies y seys libras dies y seys sueldos que entregaron al ante dicho Sr. Payeras para aplicarlas al pago de dicho Organo.
- Se descargan de onze libras, onze sueldos y dies dineros que entregaron al dicho Sr. Payeras para el dicho pago del mencionado Organo conforme todo va notado en las Listas de Cobranza (any 1829).
- Se descargan dies libras, cinco sueldos que entregaron a D. Juan Payeras para el pago del Organo, conforme va notado en la lista de Cobranza (any 1830).
- Se descargan de nueve libras y quatro dineros que entregaron por cuenta de la deuda del Organo de esta Iglesia a los PP. Religiosos Mñimos de la Ciudad de Palma (any 1831).
- Se descargan de viente y cinco libras que entregaron al P. Mariano Campomar, religioso mñimo, procurador del Convento de Mñimos de Campos a cuenta de la deuda del Organo, conforme recibo firmado por el mismo procurador del Convento de Campos (any 1833).
- Se descargan de dose libras que entregaron al Rdo. P. Mariano Campomar, Procurador del Convento de Campos, por manos del Sr. Mateo Tugores, poticario de la Puebla, a cuenta de la deuda del Organo (any 1835).
- Se descargan diez libras que entregaron a lamón Pedro Serra de Sa Vacal por el cumplimiento de dies y seys libras que les estaba debiendo la Obreria por haberlas adelantado por el pago del Organo (any 1839)¹⁵.

De totès aquestes partides, tan ben explicitades al "Libre de comptes de la Obreria de Sant Pere en el any 1750 finint en 1890", podem deduir:

—Que l'Orgue es comprà essent Vicari Mn. Joan Payeras i obrers de Sant Pere l'amo'n Sebastià Paralló —avui diríem "Paraó"— i l'amo'n Andreu Tortella.

—La data d'adquisició és difícil

de precisar amb exactitud, però fou entre 1821 i 1822, ja que era d'aquests dos darrers anys que els obrers donaren compta a finals de 1823.

—L'amo'n Antoni Mora i L'amo'n Francesc Muntaner, picapedrer i fuster respectivament, foren els encarregats d'adobar la cambra de les manxes de l'Orgue.

—A l'hora de comprar l'orgue, l'obreria s'endeuta amb el Vicari Payeras, l'amo'n Sebastià Paralló i l'amo'n Pere Serra de Sa Vacal, als quals els anys vinents els hi anirà amortitzat el deute contret.

—L'any 1828 es feu la "Llista de Cobrança". Aquesta llista no l'he trabada; d'haver-la aconseguida hagués estat molt il·luminadora, doncs a ella segurament hi havia l'aportació de cadascun dels buge-rrens.

—Fins a l'any 1831, deu anys després de tenir l'orgue, no trobam cap entrega explícita de l'Obreria als frares mínims.

c) L'orguener Gabriel Thomàs, efectua la col·locació.

Una vegada trajinat l'orgue de Campos a Búger s'instal·la damunt el Cor. L'orguener que efectuà la col·locació fou, Mestre Gabriel Thomàs:

- "Se descargan de ciento veinte y cinco libras que entregaron al Sr. Gabriel Thomàs, orguero para poner dicho organo.
- Se descargan de siete libras, un sueldo y seys dineros que entregaron a Dya. Margarita Moranta, Vda. de D. Juan Payeras, Notario, a cuenta de mantener a dicho Sr. Gabriel Thomàs, orguero (any 1823).
- Se descargan de tres libras quatro sueldos que entregaron a Dya. Margarita Moranta por haber dado que comer al Sr. Gabriel, orguero, en tiempo de poner el Organo en la Iglesia (any 1824).
- Se descargan de seys libras ocho sueldos que entregaron al Maestro Gabriel Thomàs, Maestro de Organo, para remendar los cañones del Organo de esta Iglesia que se han de poner en dicho organo (any 1835)¹⁶.

d) Mestre Antoni Puigserver, primer organista.

De poques dades disposam actualment per a conèixer d'aprop el primer organista que posà les mans damunt l'orgue de la nostra

Convent de Sant Francesc de Paula, Campos, on permanesqué el nostre Orgue.

Església, després d'haver-lo col·locat damunt el cor. Solsament sabem que s'anomenava Antoni Puigserver; tampoc sabem si era nadiu de Búger, si sempre era ell que tocava l'Orgue a les celebracions religioses o solsament els dies de festa grossa¹⁷:

A les despeses de l'Obreria de Sant Pere als quinze dies del mes de desembre de 1823, trobam:

"Se descargan de veinte y dos libras dies sueldos que entregaron a Maestro Antonio Puigserver, organista, a cuenta de la conducta¹⁸".

La darrera vegada que apareix el que perceb dit organista és l'any 1841:

"Se descargan de veinte libras que entregaron al Maestro Antonio Puigserver, organista, por el cumplimiento de la conducta del organista¹⁹".

A partir de l'any 1841 no apareix el nom de Antoni Puigserver, la qual cosa fa suposar que deixà de pulsar l'orgue, tal volta se n'anà de Búger en el cas de què hi visqués o tal volta deixà de venir-hi²⁰; però sí que hi ha organista els anys vinents, encara que desconeguem al seu nom²¹.

Al costat de l'organista hi trobam el manxador, el qual cobrava, també a final d'any, o ja sigui per cada celebració, una distribució. A vegades la quantitat assenyalada es donava conjuntament:

"Gasto de Anunciación, dia 25 mars 1841, al organista y manxador, dues lliures²²".

III. Recomposició i traslladament 1876

a) El Vicari Vives, promotor.

Dia 23 d'octubre de 1871 prenia possessió de la Vicaria de Búger el Vicari pollençí, Mn. Jaume Vives.

Al llarg dels seus quasi deu anys d'estança a casa nostra, deixà petjada del seu pas en moltes reformes i millores que feu realitzar, tant a l'Església com a la casa-Vicaria²³, demostrant sempre el seu desprendiment; n'és una prova les nombroses ajudes econòmiques que ell mateix proporcionava a la nostra Església per a sufragar les obres que tenia projectades.

Però l'obra de més envergadura que es realitzà durant el seu vicariat fou "la traslación, recomposición del órgano de esta Iglesia, y aumento en el mismo de un moderador y de los registros nuevos de clarines, bajones y bordón²⁴".

b) Principals benefactors.

Una vegada adquirit l'orgue, any 1822, s'instal·là en un principi provisionalment damunt el Cor —damunt el portal major—, com hem vist anteriorment, fins l'any 1876.

Serà aleshores en què el Vicari Vives, assessorat per les famílies acomodades de la vila —Ca'n Mascaró, Ca'n Dameto, Son Vivot—, decidirà traslladar l'orgue damunt la tercera capella de la dreta de

l'Església, coneguda per "es portal dets homes", recompondre'l de bell nou i augmentar-li un parell de registres; doncs quan el portaren solsament recompongueren els registres més indispensables per a poder sonar. A més la façana no s'havia poguda col·locar-la en la seva totalitat, tenint que estar arraconada malgrat la seva riquesa escultòrica. Ara, per tant, s'aprofitaria per acomodar-la exactament igual que en el seu estat primari de Campos^{2 5}.

A llibre de "Culto y fábrica" d'aquests anys hi trobam la llista de col·laboradors en aquesta obra. Vet aquí els més importants^{2 6}:

- L'Honor Pere Josep Mascaró i Pons.
- Don Joan Sureda de Vivot
- Don Gabriel Tomàs, diaca
- Don Jaume Vives, Vocari
- Dya. Joana Siquier, Vda. de Dameto
- Obreria del Santíssim Sagrament
- Obreria del Roser
- Obreria de Sant Pere
- L'amo'n Pere Antoni Suresa, de Son Genet
- L'amo'n Pere Pau Pasqual
- L'Honor Bernardí Amengual de Son Costa
- Mn. Bartomeu Florit, Rector de Sa Pobla.

A més de petits donatius d'un bon enfilai de bugerrons. En total tots ells hi aporten 537 escuds.

c) L'orguener Julià Munar.

Sabem que el qui efectuà els treballs de recomposició fou l'orguener Julià Munar^{2 7}:

- "Son data docientos ochenta escudos entregados al organero Julián Munar por los trabajos de recomposición del órgano"^{2 8}

També sabem el temps que hi empraren per a aquests treballs:

- "Son data veinte y ocho escudos por treinta dias de manutención del organero y sus dependientes.
- Son data sesenta y cuatro escudos y cuatrocientas milésimas importe de ochenta jornales y medio de albañil empleados en toda la obra, a ocho reales.
- Son data cuarenta y ocho escudos nuevecientos milésimas importe de sesenta y tres jornales y medio de carpintero a setecientos sesenta y cinco y a ochocientos milésimas cada uno"^{2 9}.

d) La diada de Tots Sants del 76

Acabades les obres, les quals pel que acabam de veure duraren un

parell de mesos, els bugerrons volgueren celebrar sumptuós esdeveniment. El dia primer de novembre fou el dia escollit. "Aquesta diada de Tots Sants fou de gran solemnitat pel poble de Búger. El matí hi hagué Ofici Major, on predicà Mn. Bartomeu Florit, Ecònom de Sa Pobla (...) Fou beneït l'Orgue pel Vicari Mn. Jaume Vives, essent els padrins l'honor Bernardí Amengual de Son Costa i Joanaina Pons, esposa de l'honor Antoni Pons (...). L'horabaixa hi hagué un gran concert, donat per un capellà de Ciutat"^{3 0}.

e) La creació d'una escolania.

Però no tot acabà amb aquesta festassa, el Dia de Tots Sants. El tenir l'orgue ben adecentat i instal·lat a la manera com es tenia a l'Església Conventual de Campos, estimulà als bugerrons a crear una escolania, la qual acompanyada de l'Orgue, contribuiria a donar més solemnitat a les celebracions.

No sabem el número de components de dita escolania, ni els anys que existí —suposam que no massa—, solsament deduem la seva existència a partir dels donatius i despeses "por los vestidos de los cantores", que trobam al "Llibre de Culto y Fábrica 1851-1891":

- "Son cargo, hoy 28 diciembre, ocho escudos dados por Catalina Payeras de Son Costa, para los vestidos de los cantores.
- Son data, hoy 30 diciembre, siete escudos trecentas setenta milésimas por treinta y tres palmos y medio de anascote a dos reales veinte céntimos el palmo, por les vestidos para los cantores.
- Son data un escudo docientas milésimas por tres canas de ropa negra, para forrar los mencionados vestidos.
- Son data trescientas milésimas por botones, hilo, y seda para coser los mencionados vestidos de los cantores, cuyos vestidos cosieron gratuitamente Catalina Capó, Juana Ana Capó, Antonia Tugores, Magdalena Siquier y Catalina Tomàs^{3 1} (any 1877)".

f) L'organista Bernardí Amengual.

Saber els organistes que des de 1822 fins als nostres dies han pulsat el nostre orgue és una mica difícil de saber-ho, però si que podem assegurar, per les dades que posseim que no han estat massa,

s gurament no passen de mitja dotzena.

Hem vist com el Mestre Antoni Puigserver fou el primer, fins quasi la meitat del segle XIX; per devers els anys 70 hi havia un tal Sr. Mascaró, deducció que feim d'un càrrec que l'Obreria de Sant Pere tingué de 1876 a 1877:

- "Son cargo ochenta y ocho reales dados por el organista, Sr. Mascaró, para arreglar la entrada que conduce al órgano encima de la capilla de San Vicente Ferrer" (avui de la Mare de Déu del Carme)^{3 2}.

A finals del segle passat, principis d'aquest complia la tasca d'organista el Mestre, Don Arnau Mir "descendent de Mancor de la Vall, casat a Búger i que vivia a Ca'n Panada (...) aleshores era mestre i organista de Búger"^{3 3}. Del parell d'al·lots i jovejans que anaven els vespres a aprendre, de dit organista, les primeres lliçons de solfeig en sorgí En Bernardí Amengual Torrens, fill de la nissaga de Son Costa.

En Bernardí nasqué cap a l'any 1889, dins el cor d'una família de camperols. Endemés d'adquirir una sòlida formació humanística, empès per la seva curolla plena d'amor per la música, esdevingué un gran músic.

A part de Don Arnau, rebé ensenyances de Mn. Joan Femenia, "Es Capellà Dameto", rector de Mancor, el qual feu anar qualque vegada al jove Bernardí a tocar a la seva Parròquia.

"Quan tenia uns disset anys substituïx a Don Arnau Mir en el càrrec d'organista de l'Església de Sant Pere (...). Del cap d'un parell d'anys, devers l'any 1910-12, juntament amb un grapat de companys, crea la Banda musical de Búger, essent director de la mateixa, fins a la desaparició, l'any 1939.

De la data de 1915 fins poc abans de l'any 1965 en què va morir, va viure intensament la música, esperit que anà madurant i desenvolupant al llarg de la seva vida.

Amb tota seguretat podem afirmar que ha estat el bugerró que ha dedicat tota una vida a l'orgue, compaginant els quefers del camp amb l'activitat musical; n'és una prova els 55 anys d'organista"^{3 4}.

g) El decaïment progressiu.

Mentres els primers anys d'haver portat l'orgue, veim que any amb altre l'afinaven —al menys per les festes de Sant Pere— i l'adecentaven si era necessari; basta observar les despeses de l'Obreria de Sant Pere, que fan referència a l'orgue, per a adonar-se'n d'aquest fet. Cap els anys 40, en certa manera "es deixa abandonat de la mà de Déu, utilitzant-lo solament per les festes grosses, doncs per a les celebracions s'empra l'Armonium, adquirit l'any 1932, pel Rector Mascaró.

Tot i que els anys 60 l'adesà i l'afinàs l'orguener alcudienc, Mestre Martí Bascuñana Ferrer³⁵, els bugerrons no ho sentiren molt de temps. La vellura de l'Amo'n Bernardí de Son Costa i l'estat crític en què es trobava, tancava un gloriós capítol musical de la història del poble.

IV. Cap a una total restauració.

a) L'intent del Rector Pastor, 1971.

Constituida la Junta Econòmica Parroquial pel Rector Mn. Joan Pastor Plomer (1948-1974) es proposà com a objectiu prioritari la restauració de l'orgue³⁶.

Cap a l'any 1971, dita Junta encarrega un estudi-pessupost a l'orguener alemany Gerhard Grenzing, el qual el presentà, molt ben detallat, l'estiu d'aquest mateix any.

Defallida l'ànima de dita Junta, L'amo'n Pere Antoni Rotger, Serrano, (1972) i agreujada la salut de Mn. Pastor —a més del desinterès de l'organista d'aleshores Mn. Pere Crespi— es deixà l'objectiu en simple projecte a realitzar pels seus successors.

b) L'orgueneria Calvano-Bernal du a terme l'ambiciós projecte. 1980.

Set anys després d'haver-se presentat l'estudi pessupost esmentat (1979) els orgueners Calvano Bernal, de San Sebastián, ex-operaris de l'Orgueneria Espanyola, S. A., presenten al Rector Mn. Jaume Puigserver (1974-1980) un altre projecte, el qual ascendeix a unes 720.000 ptes.³⁷

La Comissió Diocesana d'Orgues històrics de Mallorca, aprova la restauració de l'esmentat orgue, si bé suggereix al nostre Consell de l'Església: "La octava corta es una dificultad que recorta las posibilidades de un buen organista (...). Por esto a esta Comisión le parecería mejor que se añadieran las cuatro notas de todos los registros"³⁸; doncs, "se trata de un Organo, de dos teclados manuales de 44 notas, y siete de contras como pedal. Tanto los teclados como el pedal son de octava corta, o sea que le faltan las 4 primeras notas sostenidas, por eso empiezan en la nota MI y terminan en la DO"³⁹.

Aquesta ampliació, sens dubte, havia d'augmentar el pessupost elaborat pels orgueners bascs Calvano-Bernal. Però des d'un principi el Consell de l'Església estigué disposat a afrontar-lo. Així les 720.000 del primer pessupost, puguen 125.000; en total se n'anava a 845.000 ptes.⁴⁰

La tasca a realitzar a consistit en:

"Desmante general del órgano, tubería, panderetes, secretos y demás mecanismos, con el fin de hacerle una limpieza a fondo, y revisión de todo ello.

Limpia y revisar minuciosamente la tubería existente enderezando y soldando los tubos rotos, para que el órgano recobre su sonoridad primitiva.

Reponer los registros que faltan, esto es: 63 tubos de veintidocena 3 h. 63 tubos de Cimbalet 3 h. 44 de Violón 4 pies y 88 de Nazardo 2 h.

Instalar un motor-ventilador y un fuelle nuevos.

Rearminizar y afinar el Organo en su totalidad"⁴¹.

"Ampliar las 4 notas que faltan de la octava corta, con lo que el órgano tendrá 49 notas en ambos teclados y con todos los juegos, así el órgano quedará más completo para la ejecución de las diferentes partituras musicales. Como pedal quedarán las 7 notas existentes, enganchadas siempre al Gran Organo (II teclado)"⁴².

L'amo'n Bernardí de Son Costa, una vida dedicada a l'orgue.

*

Qui ha fet possible dita restauració?

Per a dur a terme una restauració d'aquestes, a més de la qüestió econòmica —que sempre sol esser obstacle— es necessita l'esforç, la dedicació, l'entrega d'una persona —o d'un parell—, que no escatimi temps, ni maldecaps, ni coregudes. Aquesta persona que ha fet possible aquest ambiciós projecte ha estat Mn. Jaume Puigserver Capellà, fins el passat mes d'agost rector de Búger. El Gran i General Consell, l'entitat bancària "Sa Nostra", els alemanys de la zona residencial "Es Pujol", els donatius de la majoria de bugerrons i altres, amb les seves aportacions econòmiques, han possibilitat afrontar el pessupost de quasi un milió de pessetes.

c) Composició actual de l'orgue.

L'orgue de l'Església de Sant Pere de Búger és un orgue barroc de dos teclats manuals. "Los teclados son de una belleza extraordinaria, sobre todo los sostenidos, que llevan incrustaciones", segons els orgueners esmentats bascs.

Aquesta és la seva composició:

Primer teclado, Cadireta:

- Flautado en fachada
- Violón
- Nazardo
- Oboe

Segundo teclado, Gran Organo
(mano izquierda):

- Basones
- Flautado
- Octava
- Docena
- Quinzena
- Veintidocena 3 hil.
- Cimbalete 3 hil.
- Primer Nazardo
- Segundo Nazardo
- Bordón
- Clarín en Quincena

(mano derecha):

- Clarines
- Flautado
- Octava
- Docena
- Quincena
- Veintidocena 3 hil.
- Cimbalete 3 hil.
- Corneta 2 hil.
- Corneta 5 hil.
- Flauta dulce
- Clarin de campana

Pedalero:

- Violón
- Bombarda

JOAN PONS I PAYERAS

Novembre, 1980

Bibliografia i fonts consultades:

¹ Francisco Talladas, "Historia de la villa de Campos", pàg. 106. Any 1889. Arxiu Parroquial Campos.

² A Veny Ballester, "El P. Fray Juan Alzina". 1964, pàg. 22.

³ Ibid. pàg. 24.

⁴ L'orguener Gerhard Grenzing diu textualment al seu projecte de restauració: "A base de muchos detalles se puede suponer que su constructor es el maestro organero de Valencia, Luís Navarro". Carpeta de documents, any 1971. Arxiu Parroquial Búger.

⁵ F Il Informatiu, Església Sant Pere de Búger. N.º 21, pàg. 2, abril 1980.

⁶ Informació facilitada per Mn. Joan Rosselló Lliteras, de la Comissió Diocesana d'Orgues.

⁷ A. Veny. O. c. pàg. 119.

⁸ Cfr. "Llibre de comptes de la Obrería de Sant Pere 1750-1890". N.º 36, pp. 22 i seg.

⁹ L'any 1913 la Vicaria de Búger queda constituïda en Parròquia.

¹⁰ Mn. Joan Payeras Capó (1774-1852) "Llibre difunts". N.º 7, pàg. 267. Arxiu Diocesà de Mallorca.

¹¹ Cfr. "Llibre difunts 1802-1852". N.º 7, pàg. 272. A. D. M.

¹² De l'any 1804 fins a 1850 trobam Mn. Payeras treballant dins l'Obreria de Sant Pere, ja sigui com a Vicari, Assistent de Vicari o receptor de l'Obreria.

¹³ Cfr. "Llibre de l'Obreria de Sant Pere" o. c. pàgs. 83 i segs. "nota de las partidas que se deben a D. Juan Payeras, Vic.".

¹⁴ Ibid. pàg. 64.

¹⁵ Ibid. pàgs. 65 a 85 v.

¹⁶ Ibid. pàgs. 64 v. i segs.

¹⁷ Els anys 20 i 30 del segle XIX hi havia a Búger tres i quatre capellans, a més del Vicari, i hagués estat ben probable que qualcun dells ho tocàs les celebracions menys festoses.

¹⁸ Cfr. "Llibre de l'Obreria de Sant Pere" o. c. pàg. 64 v.

¹⁹ Ibid. pàg. 87 v.

²⁰ No deixa d'extranyar que no es trobi aquest home al Llibre de defuncions d'aquests anys i següents.

²¹ Cfr. "Llibre del Roser" 1849-1861. N.º 39.

²² Ibid. darreres pàgines no numerades.

²³ Cfr. "Llibre de Culto y fábrica de la Iglesia de Búger 1851-1887". N.º 47, pp. 47-129.

²⁴ Ibid. pàg. 29 v.

²⁵ Deducció que faig, juntament amb els orgueners Calvano-Bernal, després de la visita que ferem al Convent de Campos.

²⁶ "Llibre de Culto y fábrica..." o. c. pp. 93-99.

²⁷ Desconec fins ara dades d'aquest orguener.

²⁸ "Llibre de Culto y fábrica de la Iglesia de Búger 1851-1887". N.º 47, pàg. 98.

²⁹ Ibid. pàgs. 96, 97, 99.

³⁰ Joan Pons i Payeras. "Búger i l'Església" 1977, pàg. 68.

³¹ "Llibre de culto y fábrica..." o. c. pàgs. 101 i 102.

³² "Llibre de comptes de la Obreria de Sant Pere..." O. c. pàg. 142 v.

³³ Diari de Buja. Març 1979. Secció "personatges d'ahir", pàg. 5.

³⁴ Ibid. pàg. 5.

³⁵ Joan Pons i Payeras. "Búger i l'Església". O. c. pàg. 69.

³⁶ "Full Informatiu". Església Sant Pere de Búger. N.º 1, desembre 1969.

³⁷ Pressupost publicat a "Full Informatiu", Església Sant Pere de Búger. N.º 21. Abril, 1980.

³⁸ Comunicació adreçada per Mn. Guillem Fiol, de la Comissió Diocesana d'Orgues, al Rector Mn. Puigserver, a data 21 setembre 1979. Carpeta de Correspondència 79. Arxiu Parroquial Búger.

³⁹ Cfr. "Presupuesto para la restauración del Organo de la Iglesia Parroquial de Búger (Calvano-Bernal)" datat a 9 juliol 1979. Carpeta correspondència 79. Arxiu Parroquial Búger.

⁴⁰ Cfr. "Anexo de nuestro presupuesto de fecha 9-VII-79".

⁴¹ Ibid.

⁴² Ibid.

 CAJA DE AHORROS
DE BALEARES
"SA NOSTRA"

Atur i marginació

Realitat de l'atur a Mallorca:

Un fenomen més recent que observem a Mallorca és l'atur a la part forana. Des de que començà la crisi l'any 1973, quan pels pobles es parlava de l'atur era un problema llunyà i de poca comprensió per la part forana. S'atribuïa més bé a la vagueria dels "forasters". Però ara la situació és distinta. Pobles com Manacor per la crisi del sector que treballava en l'artesania de l'olivera. Sóller per la desaparició de la indústria textil, Inca, Alaró i Lluchmajor per la crítica situació que travessa el calçat, coneixen l'atur d'apropr.

Per desgràcia cada dia hi ha més persones que pateixen en carn pròpia el problema greu i preocupant de l'atur. Basta obrir els diaris i ens topam que van en augment les

LA CASETA

I

La caseta és com un bres:
agombola i no diu res
Dins ella hi viu El-Qui-Es.

Abisme de serenor.
Quina pau! Quina dolçor!
No té preu el seu amor.

Res desitja posseir.
Tot quant és vol compartir.
Oh veritable destí!

No coneix ni meu ni teu.
La caseta és foc i és neu.
L'estimen. No té res seu.

II

Davallant l'aigua esburbada
per la pendent abrivada,
remulla tota la casa
i enfanga el bell romaní.

Avui cau assossegada,
amb llum nova il·luminada,
transparent i alegre i pura
d'un bell núvol pelegrí.

La casa resta encisada;
fulgurant té la teulada,
i als seus peus una catifa
teixida de romaní.

DOLORS CORBELLA

empreses que presenten expedients de crisi i deixen als obrers desemparats.

Actualment es calcula que hi ha a Mallorca 50.000 aturats, dels quals n'hi ha uns 7.000 que no cobren subsidi de cap classe. La perspectiva és que tendeix a créixer aquesta xifra. Els sectors més afectats són l'hoteleria i la construcció, on hi treballen un gran nombre d'immigrants, els quals hagueren de realitzar feines dures i no sempre ben pagades. Contribuirien al creixement econòmic de l'illa i no obstant han hagut de partir per manca de feina.

Són moltes les famílies afectades, tant mallorquines com immigrants i si seguim així les conseqüències seran desastroses tant a nivell individual com col·lectiu. Basta veure de quina manera tan alarmant augmenta l'alcoholisme, la drogadicció, la delinqüència juvenil i persones que han començat a visitar al psiquiatra.

Causes de l'atur:

L'atur és producte de l'estructura econòmica del sistema capitalista. Una estructura econòmica que és font d'injustícies i de marginacions, perquè manté una demanda de treball inferior a l'oferta de persones, que cerquen desesperadament un lloc de feina i el mínim necessari de seguretat a fi de poder viure més dignament i créixer com pertoca.

A Mallorca hi ha atur perquè no hi ha hagut una reinversió de les divises que hem produït cada any amb el turisme. Som un poble colonitzat i expoliat. No hi ha dret que cada any el centralisme s'hagi apoderat dels milions que per justícia són de Mallorca.

A Mallorca manquen escoles, centres sanitaris, guarderies, parcs i jardins, neteja a les platges i als carrers, camins de foc a les muntanyes, aixemplar carreteres, etc., mentre un gran nombre de persones es tuden per no tenir res que fer. Per això, cal que reivindiquem les divises del turisme i transformar-les en nous llocs de treball, potenciant molt més la indústria i que el camp no sofresqui l'abandonament de que és víctima.

Conseqüències de l'atur:

Es obvi que l'homo necessita una feina no tan sols per la seguretat econòmica, sinó també i en gran mesura, per la necessitat que té de sentir-se útil, necessari, productiu i capaç de fer coses positives per la col·lectivitat.

Un home aturat es sent discriminat ja que no pot participar en la producció. Una discriminació que li produeix tensió, angoixa i enfonsament moral. Es parla ja del síndrome de l'aturat i de la seva tendència a l'autodestrucció. Pensem que un pare de família que té uns quants de fills i ha de viure la realitat de no tenir lo suficient per a menjar i vestir, sent una profunda desesperació. Això fa que el clima familiar engendri inseguretat, frustracions i agressivitat als fills, endemés de les discussions que hi ha entre la parella pel fet de no trobar feina.

Jo conec molts d'homes que l'atur ha estat la causa de l'alcoholisme, la drogadicció o la delinqüència. El subsidi d'atur no és cap solució perquè el que fa un home que no té família ni un ambient acollidor, és destruir-se. Es passa el dia dins el bar i utilitza l'alcohol com a fuita i evasió per a oblidar la realitat crua i injusta que li ha tocat viure. L'altre dia un andalús que duu vivint a Mallorca vuit anys, i ara han tancat l'hotel on treballava, em deia: "Una vida así no merece la pena vivirla. Temo hacer alguna trastada". Es que una situació així no produeix més que rebutjament de la societat.

Cal afrontar el problema de l'atur amb tota la seva dimensió. Per a resoldre aquesta situació no s'han de posar pegats com es sol fer, cal anar directe a l'arrel del problema. Tots ens hem de sentir responsables començant pels qui tenen el poder que aprenguin a posar-lo al servei del poble, donant prioritat als sectors més necessitats. Urgeix una anàlisi en profunditat d'aquest tema i una recerca de remeis concrets, lluitant per un canvi de l'estructura econòmica i per un real autogovern de les illes.

TOMEU TORRENS I TORRES

Desembre 1980

Crítica a determinades actituds de l'Ajuntament

Des de què uns aparelladors del Consell aquest hivern passat presentaren un projecte i delimitació del pla i casc urbà del poble de Búger a una assemblea en el saló parroquial, davant Autoritats locals i poble, el problema estava en si per part del poble en general agradava o no, en què es pogués edificar a la zona nord del carrer d'Es Llevant i també a la zona d'Es Pujol del carrer d'Es Segai. Els més crítics, ecològicament parlant, trobaven que rompia el paisatge; altres moralment trobaven que era no aprofitar els terrenys de cada banda i que en certa manera donava uns prejudicis als propietaris d'aquests terrenys i que a Búger no havien de mirar tan prim pels qui tenien finques interurbanes que confrontaven als esmentats carrers i que veurien —si s'aprovàs el pla— els seus terrenys convertits en sol urbà.

De llavors ençà no se n'ha sabut res mes, com ha quedada la qüestió?

Aquest passat estiu ha estat objecte de no poques converses el tenderol (cast. = toldo) del Cafè de Ca'n Colau. Per una cosa o l'altra no se li ha concedit permís municipal per estendre-ho, així s'ha hagut de tenir ben aplegat des del primer dia de la seva col·locació, fins altres ordes.

A mi, personalment m'ha extranyat la negació de permís, perquè qui més qui manco n'ha vist a la majoria de pobles i viles del país, sense cap tipus de problemes més que haver de pagar a final d'any un impost a l'Ajuntament, així com els retols i mostradors. Tots recordam haver-ne vist, de tenderols a casa nostra.

La resposta de certs regidors, a converses de cafè, fou que les ordenances municipals no n'inclouen cap que doni permís per a col·locar-ne.

No deixa d'emprenyar veure que per una banda es vulgui acomplir la Lley al màxim i per altra, en lo que respecte a moltes construccions del nostre poble, es faci el beneit. Fins quan hi haurà "parts i quarts a Búger"?

JOAN PONS I BUADES

Octubre, 1980

Nadal amb "neules"

"Ses Neules",
una decoració ben nostra.

Una decoració ben pròpia de Nadal són les neules; amb elles antany l'escolà endiumenjava l'Església el dissabte de Nadal, per a les "matines", fins al dia de la Mare de Déu de la Candelera, dia 2 de febrer. Erèn quaranta dies, els únics de l'any, que l'Església oferia una típica ornamentació. Al llarg dels segles XVIII-XIX, trobam no pocs vestigis d'aquesta decoració al "Llibre de l'Obreria de Sant Pere 1750-1890".

Vet aquí una mostra:

"Se descarrega de vint sous per les neulas de Nadal (any 1762)".

"Se descargan de ocho sueldos que entregaron al Sacristan para el valor de las Neulas para poner en la Iglesia a las fiestas del Nacimiento del Señor del año 1846".

"Son data seis pesetas, importe de docientas cincuenta neulas e hilo para colgarlas en la Iglesia (any 1881)".

Després d'una quinzena d'anys darrerament la nostra Església l'ha tornada recuperar, i que siguin per molts d'anys.

J. P. P.

Molí de Ca'n Prom,
un dels més
ben conservats
del barri des molins.

NOTÍCIES DEL NOSTRE POBLE

Sopar de germanor per a tots els col·laboradors del diari

El passat dia 6 de setembre la direcció del "Diari de Buja", convidà a tots els seus col·laboradors a un sopar de germanor —a Ca N'Angel— en el qual hi regnà l'alegria pròpia d'aquests actes. Entre d'altres hi estaren present el President d'Obra Cultural Balear, Josep M.ª Llompart de la Penya, Pau Llabrès, Climent Garau, Josep Moll, i a tots els directius de l'Obra de Búger, així com el Consell de redacció del diari.

El sopar fou exquisit a base de coca amb verdura, panades, sobrasada, formatge, mongetes trempades, figues, rem i ensaïmada rellena. Vins "Baturrico" i "Terra Baixa", etc., etc., de tot això donaren bona compta tots els assistents, prometent que en el pròxim ningú hi faltaria.

Taula rodona damunt el divorci

El passat dia 8 de novembre tingué lloc al nostre local social, una taula rodona sobre el tema d'actualitat "el divorci", a la qual intervingueren: Bartomeu Bennàssar, doctor en teologia moral; i els advocats Ferran Gomila, i Rosa Bris. A l'acte hi assistí un bon públic, el qual participà activament al col·loqui.

REDACCIO

Ara fa 100 anys

Un dels personatges que actualment ha desaparegut de les nostres esglésies és "Es Maiol" o guardià dels al·lots, aquell que se'n cuidava de fer fer bonda als al·lots a les celebracions religioses, servint-se d'un bon garrot; era, per tant, un càrrec com el de l'escolà. A Búger desaparegué a principis d'aquest segle. L'any 1880 percebia 10 ptes. de retribució cada any.

Ara fa 50 anys

Posarem una sèrie d'exemples perquè vegeu la diferència de preus i despeses que hi ha avui i hi havia fa 50 anys a l'Ajuntament:

14 de juliol de 1930.

L'Ajuntament dirigit per Pere Siquier, autoritza el pagament de les despeses degudes a les festes patronals, que són:

Per despeses de la Banda de Música "La Musa" de Selva (en concepte de pagament de transport i actuació de dos dies): 330 pts.

Despeses pels xirimiers: 65 pts.

A la tenda "El Ingenio" de Barcelona, per qüestió d'ornaments i globus: 60 pts.

A n'En Toni Frontera de Pòrtol, per jocs artificials: 200 pts.

A l'encarregat de les festes, per despeses: 349'30 pts.

A n'En Bernardí Capó Tugores, per despeses de posar i llevar l'instal·lació elèctrica i arrendament del material: 200 pts.

A n'En Rafel Amengual, pel manteniment dels músics, xeremiers, guàrdia civil i esperit per globus: 96'25 pts.

Tot això fa un total de 1.300'55 pts.

Les despeses d'enguany 1980, han estat de 284.870 pts.

Novembre de 1930:

Es paguen 10 pts. al batlle les despeses de desplaçament a Ciutat amb motiu del funeral pel Capità General: D. Valeriano Weyler, celebrat el 25 d'octubre.

6 de novembre de 1930:

Es paguen 10 pts., en concepte d'imprevists a A. Alonso González per una sèrie de treballs turístics sobre el nostre poble, amb la finalitat de divulgar-los per Amèrica i Espanya.

Amb motiu de les festes de Santa Caterina Tomàs, es paguen 15'25 pts. en concepte d'electricitat, per il·luminació extraordinària.

6 de desembre de 1930:

S'autoritza el pagament al Sr. Secretari de 3 pts. que havia donat com ajuda a un austríac, que, anant amb bicicleta, volia donar la volta a Europa i al Nord d'Àfrica.

MIQUEL PERICAS

"Palabra, dogma, Iglesia",

obra de

Josep Martorell

No és el primer llibre de reflexió teològica que escriu el frare dominic bugerró, Josep Martorell Capó; l'any passat va publicar "Meditaciones", entre d'altres.

Enguany, concretament l'estiu passat, publicà "Palabra, dogma, Iglesia", uns apunts molt ben sistematitzats i aclaridors per a una interpretació kerigmàtica del dogma cristològic. A la primera part de l'obra, l'autor fa una exposició del Concili de Calcedònia per a després criticar-la minuciosament. Oferir uns criteris per a una possible reformulació de l'esmentat dogma, constitueix la segona part.

"Diari de Buja" s'uneix a les moltíssimes felicitacions que ha tingut el P. Martorell, el qual encara que desenvolupi la seva tasca acadèmica a la Facultat de Sant Vicenç Ferrer, València, mai ha deixat d'estiuejar a casa nostra; i, a la vegada, l'anima a continuar les seves reflexions cristològiques. Enhorabona.

LA REDACCIO

Joana Escalas Vicens, Presidenta d'O. C. B.

Cap a mitjan mes d'octubre fou elegida Presidenta d'O. C. B. a Búger Na Joana Escalas Vicens —vocal a anteriors Directives—, la qual substitueix a Pere Siquier Alemany que havia presentat la dimissió, per motius personals, mes i mig després de ser-ho designat el passat 28 d'agost.

Benvolgut socis i amics tots:

Amb motiu d'aquestes festes de Nadal i per haver estat anomenada Presidenta d'O. C. B. a Búger, vull dirigir-me a tots vosaltres per a en primer lloc, donar-me a conèixer un poc, després explicar el que pretén l'Obra i finalment quins són els objectius prevists per a aquest curs que solsament podran dur-se a terme amb la vostra ajuda i col·laboració.

Com molts de vosaltres sabeu, degut a la meva ja llarga estada i convivència en el poble, m'anomen Joana Escalas Vicens i encara que nascuda a Santanyí, a causa del meu matrimoni me sent fermada i identificada plenament amb Búger. He viscut quasi tota la meua vida a Ciutat, on vaig estudiar el Batxillerat i més tard a la Universitat de Barcelona per a cursar la carrera de Filologia Romànica; actualment treball a Sa Pobla com a professora de Llengua i Literatura, a l'Escola de Formació Professional.

Després d'aquest breu "curriculum" don pas immediatament a explicar el naixement de l'Obra Cultural a Búger.

Aquesta entitat, des de la seva fundació (maig 1976), ha tingut quasi única i exclussiva una finalitat, la de promoure i promocionar la cultura de la nostra vila, tants d'anys marginada per influències estranyes. Aquesta finalitat ha estat moltes vegades capgirada i s'han confusos termes que voldria avui deixar molts clars per a tothom, però d'una forma molt especial per a tots aquells que encara ara guarden uns certs recels i prejudicis contra Obra Cultural, per creure que és una entitat política, quan com ja he indicat anteriorment el seu únic objectiu és fer que tots mos sentiguen més agermanats com a poble en el més ampli sentit de la paraula.

L'Obra Cultural nasqué a Búger per iniciativa d'uns quants bugerrons que estimam de bon de veres la nostra història, les arrels del nostre esser bugerrons. Desgraciadament s'ha identificat per certa gent O. C. B. amb persones i això és la més grossa equivocació que s'ha comesa. Al nostre local social no es fa política i ens agradaria veure-hi tot el poble, doncs allà hi tenen cabuda joves, vells i de mitjana edat, de qualsevol ideologia i grup polític ja que certament el nostre únic desig és el d'aconseguir un poble de Búger més unit, més culte, en definitiva més poble, i tot això no ho aconseguirem solsament un parell, sinó que des de "Diari de Buja", el nostre butlletí, vos deman a tots, al mateix temps que m'oferesc en la mesura de les meves possibilitats, la vostra més absoluta col·laboració.

Els objectius que té prevists realitzar al llarg d'aquest curs l'Obra són:

- Cicle de taules rodones damunt temes actuals: divorci, ensenyament, recuperació de festes, etc.
- Cicle de cinema cultural.
- Organitzar l'Escola de balls mallorquins i de català, que enguany estarà patrocinada pel Consistori.
- Continuar la publicació de "Diari de Buja", a més de números extres que facin referència a determinats aspectes de la vida i història del poble.
- Consolidar encara més la festa d'Es Jai.

Bon Nadal i un feliç any 1981 per a tots els bugerrons i per a tots els subscriptors de "Diari de Buja".

JOANA ESCALAS VICENS

Felicitats

Una vegada més, volem ésser els primers en desitjar-vos un Bon Nadal a tots els amics, lectors i col·laboradors del nostre Diari de Buja, al mateix temps que vos desitjam un feliç any 1981.

REDACCIO DEL DIARI DE BUJA

